

Státní okresní archiv Domažlice se sídlem v Horšovském Týně

223101010

Inventář

Archivní pomůcka č. 567

NAD č. 2039

Značka fondu: NF MAV Přívozec

Národní fronta - místní akční výbor Přívozec

1948-1953

Zpracoval: Žáčková Monika

Horšovský Týn 2020

Obsah

I. Dějiny původce archivního souboru	3
Národní fronta Místní akční výbor Přívozec (Přívozec, Blížejov, Domažlice, Česko), 1948-1954	3
II. Dějiny archivního souboru	7
III. Archivní charakteristika archivního souboru	7
IV. Tematický popis archivního souboru	8
V. Záznam o uspořádání archivního souboru a sestavení archivní pomůcky	8
Příloha: Seznam použitých zkratk	9
Jednotky popisu	10
Orgány MAV NF	10
Úřední agenda MAV NF	10

I. Dějiny původce archivního souboru

Národní fronta Místní akční výbor Přívozec (Přívozec, Blížejov, Domažlice, Česko), 1948-1954

Preferovaná forma jména: Národní fronta Místní akční výbor Přívozec (Přívozec, Blížejov, Domažlice, Česko), 1948-1954

Typ preferované formy jména: jméno úřední

Datace použití jména od-do: 1948 - 1954

Variantská forma jména: NF MAV Přívozec

Datum vzniku: 1948

Datum zániku: 1954

Nástupce: Národní fronta Místní výbor Přívozec (Přívozec, Blížejov, Domažlice, Česko)

Sídlo

Sídlo: Přívozec (Blížejov, Domažlice, Česko)

Charakteristika:

místní orgán sdružení politických stran a společenských organizací

Dějiny původce:

Národní fronta, ustavená již na jaře roku 1945 na podkladě Košického vládního programu, se stala trvalou politickou základnou veřejného života. Pevnou organizační strukturu však dostala až po únoru 1948, kdy byly vytvářeny akční výbory Národní fronty všech stupňů.

Místní akční výbory Národní fronty (MAV NF) se ustavovaly ze zástupců všech složek Národní fronty, tedy politických stran, celonárodních organizací a případně dalších složek, které v obci vyvíjely činnost, na základě delegačního principu. Počet členů MAV NF nebyl přesně stanoven, zprvu však neměl být větší než dvanáct. Určoval se podle počtu organizací a složek v obci a podle velikosti obce. Vedoucí postavení v MAV NF měla Komunistická strana Československa (KSČ).

Zápis z ustavující schůze MAV NF v Přívozci se nedochoval. Pětičlenný MAV NF v Přívozci, složený převážně ze zástupců KSČ, schválil Okresní akční výbor Národní fronty (OAV NF) v Horšovském Týně na svém zasedání 15. března 1948. Do MAV NF nemohli být přijati členové bez schválení OAV NF. Předsedou se stal Josef Wilitzer, bez připomínek schválil OAV NF také navrženého místopředsedu, jednatele a další dva členy MAV NF.

Prvořadým úkolem MAV NF bylo provádět tzv. „očistu politického a veřejného života“ od „reakčních živlů“ a „nespolehlivých“ funkcionářů a očistit společnost od všech odpůrců KSČ. Nedostatečnou pravomoc k této činnosti akčních výborů Národní fronty legalizoval, v podstatě se zpětnou platností, zákon č. 213/1948 Sb., o úpravě některých poměrů na ochranu veřejných zájmů. Mimo to MAV NF poskytoval oznámení o národní a politické spolehlivosti, dohlížel na veškerý politický, veřejný a kulturní život v obci a řídil ho v duchu politiky Národní fronty. Zabýval se přípravou a organizací voleb do zákonodárných i zastupitelských sborů, pořádáním celonárodních oslav v obci a kontrolou výrobních zemědělských plánů a kontingentních dodávek.

Pro usnadnění plnění úkolů Národní fronty byl okres Horšovský Týn rozdělen nejprve do osmi okrsků (Bělá nad Radbuzou, Blížejov, Bukovec, Horšovský Týn, Hostouň, Meclov, Mířkov, Poběžovice). Každý okrsek měl svého instruktora, který zabezpečoval styk MAV NF s OAV NF. Instruktor měl dojíždět na schůze MAV NF, působit jako poradce a dohlížet na jeho činnost. Mimo to se nepravděpodobně konala zasedání OAV NF rozšířená o předsedy MAV NF. Obec Přívozec společně s Blížejovem, Chotiměří, Lštěním, Malonicemi, Mrchojedy, Nahošicemi, Osvračínem a Výrovem spadala do okrsku Blížejov.

Akční výbory ukončily svoji činnost během roku 1954 v souvislosti s dokončením „očisty“ a s tehdy připravovanými volbami do národních výborů. Jejich organizační strukturu založenou na územním principu převzaly výbory Národní fronty různých stupňů. Víceméně se jednalo pouze o formální změnu, postupně z názvů akčních výborů Národní fronty vymizelo označení „akční“. V důsledku vývoje a ustálení politických poměrů se i Místní akční výbor Národní fronty Přívozec během roku 1954 přeměnil na Místní výbor Národní fronty Přívozec (MV NF). Z činnosti MV NF Přívozec se však v tomto archivním fondu nedochovaly žádné archiválie.

Obec Přívozec náležela do roku 1960 do politického okresu Horšovský Týn, součástí okresu Domažlice se stala teprve po reorganizaci státní správy od 1. července 1960 na základě zákona č. 36/1960 Sb., o územním členění státu. Zároveň se obec Přívozec stala, po sloučení MNV Přívozec s MNV Blížejov, místní částí obce Blížejov. V souladu s územním členěním státu stanoveným zákonem se přebudovala (s platností nejpozději od 1. července 1960) i územní organizace národních výborů a ostatních orgánů v okrese. Okresní výbor Národní fronty (OV NF) Horšovský Týn byl zrušen, na nově vzniklém okrese Domažlice se nadřízeným orgánem MV NF stal OV NF Domažlice.

Počátkem šedesátých let dvacátého století ukončila většina MV NF na domažlickém okrese svoji činnost, pravděpodobně tomu tak bylo i v Přívozci. Svoji aktivitu začaly MV NF

obnovovat v období normalizace. V Přívozci ke znovuustavení MV NF nedošlo, činnost společenských organizací fungujících v Přívozci řídil až do roku 1990 MV NF Blížejev.

Funkce původce:

Provádění očisty společnosti od odpůrců KSČ a očisty "politického a veřejného života" od "reakčních živlů a nespolehlivých funkcionářů";
dohled nad nekomunistickými politickými stranami;
koordinace a řízení práce společenských organizací zapojených v Národní frontě;
koordinace a řízení průběhu státně politických akcí;
organizace voleb;
kádrová práce;
kontrola činnosti veřejných orgánů;
dohled nad hospodářskými, kulturními, církevními, školskými a sociálními záležitostmi včetně zemědělství.

Normy konstitutivní:

Zákon č. 75/1948 Sb., o volbách do Národního shromáždění.

Zákon č. 213/1948 Sb., o úpravě některých poměrů na ochranu veřejných zájmů.

Vnitřní struktury:

Orgány Národní fronty na všech stupních nebyly voleny, ale jmenovány vedením masových organizací a politických stran. Funkce v MAV NF byly označovány jako „čestné“, zpravidla byl jmenován předseda, místopředseda a jednatel MAV NF. Předseda měl za úkol svolávat schůze MAV NF, řídit práci MAV NF, udržovat styk s OAV NF na různých aktivech a konferencích, místopředseda měl zastupovat předsedu v jeho nepřítomnosti a starat se o plnění plánu práce obce. Jednatel vedl kartotéku MAV NF, vyřizoval administrativu MAV NF, spolu s předsedou podepisoval odeslanou poštu, dohlížel na činnost masových organizací v obci, pořizoval zápisy ze schůzí MAV NF a zasílal je v opise na OAV NF. Jako pomocné orgány si MAV NF ustavoval (stálé či dočasné) komise. Schůze MAV NF se konaly obvykle jednou za měsíc.

Zdroje informací:

Prameny:

Státní okresní archiv Domažlice se sídlem v Horšovském Týně, fond Národní fronta – okresní výbor Horšovský Týn, kar 1, inv. č. 3.

Státní okresní archiv Domažlice se sídlem v Horšovském Týně, fond Národní fronta – okresní výbor Horšovský Týn, kar 9, inv. č. 37.

Státní okresní archiv Domažlice se sídlem v Horšovském Týně, fond Národní fronta – okresní výbor Domažlice, kar 79, inv. č. 291.

GARKISCH, Miloš – TOPINKA, Jiří. Národní fronta – okresní výbor Beroun 1948–1990 : inventář [tiskem nepublikovaná archivní pomůcka č. 83]. Státní okresní archiv Beroun, 2010 [online], [cit. 2017-01-12]. Dostupné z <<http://soapraha.bach.cz/mrimage/soapraha/proxy/cz/archives/soap/CZ-221202010/inventare/dao/documents/OVNFBeroun.pdf>>.

PEŠŤÁK, Michael. Národní fronta – krajský výbor Plzeň (1939) 1948–1990 : inventář [tiskem nepublikovaná archivní pomůcka č. 610]. Státní oblastní archiv v Plzni, 2007.

Literatura:

BĚLINA, Pavel a kol. Kronika Českých zemí. Praha : Fortuna Print, 1999.

ČAPKA, František. Dějiny zemí Koruny české v datech. Praha : Libri, 1999.

K práci místních a městských výborů Národní fronty : metodická pomůcka. Praha : Ústřední výbor Národní fronty ČSSR, 1987.

KAPLAN, Karel. Národní fronta 1948–1960. Praha : Academia, 2012.

MATOUŠEK, Stanislav – TRÁVNÍČEK, Tomáš. Národní fronta ČSSR v období budování socialistické společnosti. Praha : Svoboda, 1989.

MLÝNSKÝ, Jaroslav. Únor 1948 a akční výbory Národní fronty. Praha : Academia, 1978.

II. Dějiny archivního souboru

Dějiny jednotky popisu:

O uložení dokumentů MAV NF Přívozec či jejich případných ztrátách nejsou k dispozici žádné informace. Původce pravděpodobně neměl žádný spisový plán a archiválie nenesou žádné stopy ukládacího systému. Zvláště původce ukládal zápisy ze schůzí.

Ukládání vyřízených písemností orgánů Národní fronty se řídilo „Dohodou mezi Ústředním výborem Národní fronty České socialistické republiky a Ministerstvem vnitra České socialistické republiky (archivní správou)“ z roku 1978 a „Skartačním plánem pro uschovávání a vyřazování písemností orgánů Národní fronty“.

Přímý zdroj akvizice:

Archivní fond Národní fronta – místní akční výbor Přívozec vznikl v roce 2019 při pořádání archivního fondu Národní fronta – okresní výbor Horšovský Týn (EL NAD 570), kdy zpracovatelka přesunula do nově vzniklého archivního fondu Národní fronta – místní akční výbor Přívozec jednu úřední knihu z let 1948–1951 a jeden karton spisů z let 1949–1953 (č. j. SOAP/010-0382/2019). Jednalo se o materiál, který pocházel z přímé činnosti MAV NF Přívozec.

III. Archivní charakteristika archivního souboru

Způsob uspořádání:

Archivní fond Národní fronta – místní akční výbor Přívozec obsahuje archiválie z let 1948–1953 vzniklé z činnosti MAV NF Přívozec.

Jednotky popisu jsou rozděleny do dvou sérií: orgány MAV NF a úřední agenda MAV NF. Do série orgány MAV NF je zařazena kniha zápisů ze schůzí MAV NF, ostatní archiválie do série úřední agenda. Rozlišení typu archiválie odpovídá příslušná evidenční jednotka. Pořadí jednotlivých složek v rámci kartonu značí číslo uvedené za lomítkem ukládací jednotky karton (kar).

Z hlediska úplnosti stavu zachování je tento archivní fond označen jako torzovitý, z významných archiválií v něm úplně chybějí zápisy ze schůzí z let 1952–1954, přičemž z roku 1950 a z roku 1951 se dochovaly pouze dva zápisy ze schůzí. Podací protokoly se nedochovaly, pokud vůbec byly vedeny.

Při současném pořádání nebyly z důvodu přehodnocení významu či multiplicity vyřazeny žádné archiválie.

Archivní pomůcka byla zpracována prostřednictvím softwarové aplikace ELZA (software pro elektronické zpracování archiválií).

Budoucí přírůstky:

Nepředpokládají se.

Fyzický stav jednotky popisu a technické požadavky:

Nepoškozený.

Pravidla zpracování:

WANNER, Michal a kol. Základní pravidla pro zpracování archiválií. Druhé rozšířené vydání, Praha : Odbor archivní správy a spisové služby MV, 2015.

IV. Tematický popis archivního souboru

Tematický popis jednotky popisu:

Nejvýznamnější archiválie archivního fondu Národní fronta - místní akční výbor Přívozec představují zápisy ze schůzí místního akčního výboru. Odráží se v nich činnost Národní fronty v obci, ovšem pro utvoření ucelenějšího obrazu o jejím fungování v Přívozci je nezbytné ke studiu využít archivní fond Národní fronta - okresní výbor Horšovský Týn (EL NAD 570). Místní výbory Národní fronty se řídily usneseními okresního výboru Národní fronty, plnily jeho úkoly a zasílaly mu zprávy o činnosti. V archivním fondu Národní fronta - okresní výbor Horšovský Týn můžeme proto dohledat například informace o ustavení a schválení členů či usnesení ze schůze MAV NF v Přívozci.

V souvislosti s ochranou osobních údajů je třeba, podle zákona č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů, a zákona č. 111/2019 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o zpracování osobních údajů, upozornit především na archiválie uložené ve složce nazvané "Kádrové posudky", které zahrnují posudky o národní a politické spolehlivosti jednotlivců.

V. Záznam o uspořádání archivního souboru a sestavení archivní pomůcky

Zpracovatel jednotky popisu: Žáčková Monika

Datum popisu: 20.11.2020

Příloha

Seznam použitých zkratk

bm	běžný metr
č.	číslo
č. j.	číslo jednací
ČSSR	Československá socialistická republika
EL NAD	evidenční list Národního archivního dědictví
ELZA	elektronické zpracování archiválií
inv. č.	inventární číslo
kar	karton
KSČ	Komunistická strana Československa
MAV NF	místní akční výbor Národní fronty
MNV	místní národní výbor
MV NF	místní výbor Národní fronty
OAV NF	okresní akční výbor Národní fronty
OV NF	okresní výbor Národní fronty
poř. č.	pořadové číslo
Sb.	Sbírka zákonů
SOAP	Státní oblastní archiv v Plzni
ukn	úřední kniha

223101010/2039

1

Národní fronta - místní akční výbor Přívozec

čeština

počet ej: kar 1, ukn 1

1

2

Orgány MAV NF

1//1

3

ukn 1

Zápisy ze schůzí MAV NF Přívozec
22.3.1948-15.7.1951

1948-1951

2

4

Úřední agenda MAV NF

2//1

5

kar 1/1

Návrh na jmenování předsedy MAV NF Přívozec

1951-1953

2//2

6

kar 1/2

Kádrové posudky

1949-1953

Název archivní pomůcky: Národní fronta - místní akční výbor Přívozec

Značka fondu: NF MAV Přívozec

Časové rozmezí archivní pomůcky: 1948-1953

Počet evidenčních jednotek zpřístupněných archivní pomůckou: kar 1, ukn 1

Počet jednotek popisu, které lze na základě archivní pomůcky zpřístupnit: 6

Rozsah archivní pomůckou zpřístupněných archiválií: 0,04 bm

Stav archivní pomůckou zpřístupněných archiválií ke dni: 20. listopadu 2020

Zpracovatel archivního souboru: Žáčková Monika

Archivní pomůcku sestavil: Žáčková Monika

Počet stran archivní pomůcky: 11

Archivní pomůcku schválil: Mgr. Radka Kinkorová, dne 20. 11. 2020, č. j. SOAP/10-568/2020